

Abstrakt (polski)

Przedmiotem badań przedstawionych w rozprawie jest rola dziedzictwa przemysłowego w procesach rewitalizacji miejskiej, kształtowaniu tożsamości społeczno-kulturowej oraz rozwoju turystyki dziedzictwa kulturowego, w szczególności dziedzictwa przemysłowego, w perspektywie porównawczej opartej na dwóch przykładach: Łodzi (Polska) i Jazdu (Iran) – miastach, w których historii kluczową rolę odegrał przemysł włókienniczy. Odwołując się do krytycznych studiów nad dziedzictwem oraz podejścia Historycznego Krajobrazu Miejskiego (Historic Urban Landscape), w pracy analizowane są wielowymiarowe wartości dziedzictwa przemysłowego: społeczne, kulturowe, ekonomiczne i przestrzenne oraz strategie jego zrównoważonej integracji z rozwojem miasta.

Rozprawa opiera się na cyklu powiązanych badań empirycznych i koncepcyjnych. Pierwsze z nich formułuje ramy pojęciowe zastosowania podejścia Historycznego Krajobrazu Miejskiego w regeneracji dziedzictwa przemysłowego, akcentując znaczenie etapów rozpoznania, partnerstwa, diagnozy i interwencji jako sposobu operacjonalizacji planowania uwzględniającego udział interesariuszy. Kolejne analizy dotyczą znaczenia społeczno-kulturowego i ekonomicznego dziedzictwa włókienniczego w Jazdzie, wskazując, że adaptacyjne ponowne wykorzystanie (adaptive reuse) może generować wartość ekonomiczną, wzmacniać pamięć zbiorową poprzez angażowanie społeczności oraz wspierać procesy odnowy obiektów. Równolegle prowadzone badania w Łodzi pokazują złożone, uwarunkowane pokoleniowo i klasowo postrzeganie dziedzictwa, kształtowane zarówno przez nostalgię, jak i doświadczenia transformacji gospodarczej.

Kolejne analizy koncentrują się na perspektywie interesariuszy w zakresie włączania łódzkiego dziedzictwa przemysłowego w rozwój turystyki, identyfikując luki oraz możliwości wdrażania praktyk turystycznych o charakterze inkluzywnym, zrównoważonym i kulturowo zakorzenionym. Uzupełniające analizy w Jazdzie prowadzą do sformułowania modelu promocji turystyki dziedzictwa przemysłowego w oparciu o potencjał opuszczonych zakładów włókienniczych. Rozprawa kończy się analizą porównawczą strategii regeneracji w Łodzi i Jazdzie, podkreślając znaczenie równoważenia inwestycji publicznych i prywatnych, poprawy dostępności oraz ochrony wartości dziedzictwa kulturowego przy jednoczesnym osiągnięciu efektów społeczno-ekonomicznych.

W perspektywie całościowej badania te ukazują dziedzictwo przemysłowe jako dynamiczny czynnik rewitalizacji miejskiej i kształtowania tożsamości społecznej. Dysertacja wnosi wkład teoretyczny i praktyczny w planowanie oparte na interesariuszach, adaptacyjne ponowne wykorzystanie oraz operacjonalizację podejścia Historycznego Krajobrazu Miejskiego, oferując wnioski przydatne dla decydentów, urbanistów i zarządców dziedzictwa w kontekście zrównoważonej transformacji obszarów poprzemysłowych.